

GOEDEMORGEN!



goedemorgen

Vertel eens!

Op een openbare school is iedere leerling welkom. De verschillende levensbeschouwelijke overtuigingen, culturele en etnische achtergronden en uitingen van seksuele identiteit worden gezien als een verrijking van het onderwijs. De school is een samenleving in het klein, waarbinnen leerlingen leren omgaan met diversiteit. De kernwaarden van het openbaar onderwijs zijn gelijkwaardigheid, vrijheid en ontmoeting. Op de openbare school komen verhalen samen. Deze lesbrief heeft als doel leerlingen te laten ontdekken wat het vertellen van je verhaal kan betekenen.

Verhalen zijn overal. Heel veel verhalen blijven onbekend. Toch zijn alle verhalen, groot en klein, de moeite van het vertellen waard. Waarom blijven we sommige oude verhalen doorgeven? Hoe kun je ervoor zorgen dat jouw verhaal de politieke aandacht krijgt die het verdient? En waarom zegt een beeld soms meer dan duizend woorden?

Wereld-
burgerschap
& wereld-
religies

Een goede opvoeding?

Tijdens de Tweede Wereldoorlog waren er christelijke gezinnen die, met gevaar voor eigen leven, een joods kind bij hen lieten onderduiken. Josien vertelt dat haar schoonmoeder zo'n joods meisje was. Zo overleefde zij de oorlog bij een rijke boerenfamilie. Na de oorlog bleek de moeder van dit meisje toch nog in leven – zij kon als een van de weinigen terugkeren uit Auschwitz. Ze was alles kwijtgeraakt: haar man, haar huis, alles wat ze had. Gelukkig hoorde ze wel dat haar dochtertje er nog was.

Op een dag stond die vermagerde, berooide vrouw dus voor de deur bij de boerenfamilie. Haar dochter, die nu acht jaar was, herkende haar moeder niet meer.



En zij herkende haar deftige, weldoorvoede meisje niet. Het was een pijnlijk weerzien. Toen ze samen in hun eenvoudige eenkamerwoning in Amsterdam aan tafel gingen, vouwde het meisje haar handen en zei een christelijk gebed. Wat zal er toen door haar joodse moeder heen zijn gegaan?



Wil je de foto's en de filmpjes uit deze lesbrief direct projecteren op je digibord?
Kijk dan op www.openbaaronderwijs.nu

Vragen voor in de klas

- ❓ Waarom heeft dit boeregezin een kind laten onderduiken, denk je?
- ❓ Waarom heeft de boerenfamilie hun onderduikkind christelijk opgevoed, denk je?
- ❓ Wat had jij gezegd tegen je dochter, als jij de joodse moeder was geweest?
- ❓ Wat zou jij de moeder en dochter aanraden om 'elkaars verhaal' beter te begrijpen? Wat is daarbij helpend in hoe kunnen ze zich het opstellen naar elkaar? En wat zou juist niet helpen?
- ❓ Kun je volgens jou een beetje joods en een beetje christelijk zijn? Waarom wel of niet?
- ❓ Het meisje van toen en haar moeder zijn inmiddels allebei overleden. Vind je het belangrijk dat dit verhaal toch nog verteld wordt? Waarom wel of niet?

Toelichting voor de docent

Verhalen van mensen die de Tweede Wereldoorlog uit eigen ervaring hebben meegemaakt, staan op het punt om te verdwijnen. Vijfenzeventig jaar na de bevrijding, is er bijna niemand meer die die verhalen kan vertellen. Het is daarom belangrijk om juist deze verhalen te bewaren en door te geven. In deze les worden de leerlingen zich bewust van een verhaal uit de Tweede Wereldoorlog. Zij worden door de verschillende (levensbeschouwelijke) doordenkvragen uitgedaagd zich te verhouden tot verschillende thema's die raken aan dit verhaal.

- Lees de tekst voor en bespreek een aantal van de vragen.
- Kennis van en over (elkaars) levensbeschouwing en religie is een onderdeel van burgerschap. Geef eventueel extra uitleg over het jodendom en het christendom. Maak van de gelegenheid gebruik om de leerlingen uit de klas te laten vertellen over hun eigen levensbeschouwing of religie. Wat vinden zij belangrijk in het leven? Geloven ze wel of niet in een god of in een 'hogere werkelijkheid'? Op welke manier speelt dat een rol in hun dagelijks leven?

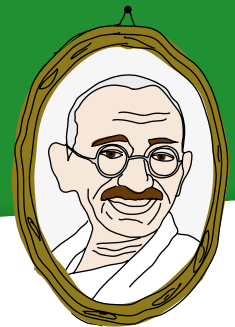
Heb je extra tijd?

Dan kun je ook nog het verhaal over Gandhi vertellen en naast het bovenstaande verhaal leggen:

Gandhi is in hongerstaking. Hij protesteert hiermee tegen de burgeroorlog die in zijn land, India, is uitgebroken tussen hindoes en moslims. Als hij al bijna stervende is, komt er een groep hindoestrijders die hem smeken weer te gaan eten. Een van hen zegt dat zijn leven toch al verloren is, maar dat hij niet de dood van Gandhi ook nog op zijn geweten wil hebben.

De strijder vertelt dat hij een kind gedood heeft, nadat een moslim zijn eigen zoon vermoord had. Gandhi zegt dat hij een uitweg weet voor de hel waar deze man in leeft. Hij draagt hem op een kind te zoeken, ongeveer zo oud als zijn eigen zoon. Maar hij moet zich ervan verzekeren dat het kind een moslim is, en dat hij het kind zal opvoeden als een moslim.

Vragen bij het Gandhiverhaal



- ❓ Waarom denk je dat Gandhi de hopeloze hindoestrijder de opdracht heeft gegeven een kind op te gaan voeden als moslim? Wat denk je dat Gandhi hiermee probeerde te bereiken?
- ❓ Welke overeenkomsten zie je met het verhaal van het verhaal van het onderduikmeisje en haar joodse moeder? En welke verschillen?
- ❓ Heb jij zelf wel eens kritisch nagedacht over de religie of levensbeschouwing van een ander en jezelf afgevraagd hoe jij je daartoe verhoudt?

Gebruik je stem!

Politiek & democratie

In Nederland wonen we in een democratie. Dat wil zeggen dat alle inwoners mee mogen beslissen wie er namens hen regeert. Alleen mag dat pas vanaf je achttiende, want pas dan krijg je stemrecht. Kun je toch je stem laten horen als je nog niet mag stemmen?

Als je niet kunt stemmen, kun je toch laten weten wat je vindt van bepaalde politieke beslissingen. Bijvoorbeeld als je vindt dat het te traag gaat. Zo ging de Zweedse Greta Thunberg spijbelen voor het klimaat. Pas als de regering meer maatregelen zou nemen tegen klimaatverandering, zou ze weer naar school gaan. Haar actie inspireerde scholieren wereldwijd – ook in Nederland – om hetzelfde te doen. Samen maakten jongeren zo een krachtig statement: wij zijn het niet eens met de beslissingen die volwassenen nemen!

Ook als nieuws je persoonlijk raakt, kun je besluiten om in actie te komen. Zo gingen jongeren in de

Verenigde Staten massaal de straat op toen leeftijdgenoten om het leven kwamen bij beschietingen op hun school. Tijdens een indrukwekkende speech was woordvoerder Emma Gonzalez vooral stil. Ze zweeg 6 minuten en 20 seconden, de tijd die de schutter nodig had om 17 mensen op haar school om te brengen.

En hier in Nederland grijpen klassen regelmatig in wanneer één van hen het land uitgezet dreigt te worden. Twee jaar geleden gebeurde dat nog toen de Armeense Lili en Howick het land uit moesten. De klas vond dat zo onrechtvaardig, dat ze met z'n allen naar Den Haag trokken. Hun uitzetting ging uiteindelijk niet door.

Vragen voor in de klas

- 1. Op welke andere manieren kun je als minderjarige de politiek beïnvloeden?
- 2. Waarom zou je dat wel of niet doen?
- 3. Hebben de acties van Greta Thunberg, Emma Gonzalez en de klasgenoten van Lili en Howick zin gehad? Waarom wel en waarom niet?
- 4. Van tevoren weet je meestal niet of zo'n actie zin heeft. Zou je er dan toch aan beginnen? Wat zou je daarbij motiveren en wat zou je tegenhouden?
- 5. Op welke leeftijd vind jij dat je moet kunnen stemmen?
- 6. Wat zouden de voordelen ervan kunnen zijn als jongeren op jonge leeftijd al kunnen stemmen? En wat zouden er nadelen van kunnen zijn?



Toelichting voor de docent

- Begin met de vraag hoe je invloed kunt hebben op politieke besluitvorming. Maak een woordweb op het bord waarin je alle suggesties verzamelt.
- Lees dan de tekst voor en/of laat (fragmenten uit) de filmpjes zien.
- Zijn er vanuit deze voorbeelden aanvullingen te maken op het woordweb?
- Bespreek klassikaal de vragen.

 [Greta Thunberg spijbelt voor het klimaat: \(1'01\)](#)

 [Klasgenoten in actie voor Howick en Lili: \(2'36\)](#)

 [Emma Gonzalez zwijgt minutenlang tijdens de March for our lives: \(7'03\)](#)

Meer dan duizend woorden

Ze zeggen weleens: een beeld zegt meer dan duizend woorden. Daarmee wordt bedoeld dat foto's, schilderijen en andere afbeeldingen een heel verhaal kunnen vertellen. Soms beter en duidelijker dan je ooit met woorden zou kunnen doen.



**nieuws
& media**

Vragen voor in de klas

- 1. Beschrijf zo uitgebreid mogelijk wat je op de ene helft en op de andere helft van de foto ziet.
- 2. Wat voor gevoel roept deze foto bij je op?
- 3. Wat is het verband tussen de twee samengestelde foto's?
- 4. Wat zou de maker met deze foto willen zeggen? Welk verhaal vertelt hij hiermee?
- 5. Op welke manier versterken de beelden elkaar?
- 6. Is er ook iets wat de fotograaf juist niet vertelt, door zijn foto's juist op deze manier samen te voegen?

Toelichting voor de docent

De Turkse fotograaf Ugur Gallenkus laat twee werelden in één foto samenkomen. De fotoserie heet 'Contrasten'.

- Laat de foto's één voor één op het Digibord zien via. Je kunt dan zelf het tempo bepalen waarin de foto's voorbijkomen en bij iedere foto (een aantal van) de vragen bespreken.
- Je kunt ook kiezen voor, waarin soortgelijke foto's van dezelfde fotograaf getoond worden. Bespreek de vragen dan achteraf.
- Als je meer tijd hebt, kun je de leerlingen ook een verhaal laten schrijven over één van de foto's.
- Wil je meer weten over het bespreken van foto's? De New York Times publiceert elke week een foto die je met de klas kunt bespreken onder het motto: 'What's going on in this picture?'.

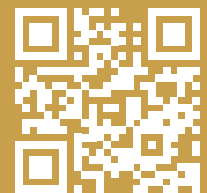
- Ze hebben ook een (Engelstalige) webinar waarin docenten uitleggen hoe zij de foto's gebruiken om kritisch denken en uitdrukkingsvaardigheid te oefenen.

 [Foto's Ugur Gallenkus](#)

 [Contraste Ugur Gallenkus \(2'37\)](#)

 [What's going on in this picture?](#)

 [webinar New York Times](#)



Met Goedemorgen! sta je iedere dag stil bij de actualiteit en besteed je structureel aandacht aan burgerschap. In onze digitale omgeving staan dagelijks drie items klaar, variërend in onderwerp, werkvorm en niveau. Alle items zijn zo ontworpen dat je er klassikaal tien minuten mee bezig kunt zijn. Met minimale voorbereiding kun jij als docent gelijk aan de slag. Wil jij het een keer proberen? Speciaal voor VOS/ABB maakte de redactie van Goedemorgen! deze lesbrieven rondom het nieuwe motto van het openbaar onderwijs: 'Waar verhalen samenkomen'.

Ga voor meer informatie en gratis proefmateriaal naar www.goedemorgenopschool.nl.

Goedemorgen! is een digitale uitgave van Creathlon.



openbare scholen

waar verhalen samenkomen